

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/26/2024
Identifikačné číslo spisu:	6722010346
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Klemanič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6722010346.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. na neverejnom zasadnutí spojenom s verejným vyhlásením rozsudku, konanom 22. októbra 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného Y. R. pre zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní podanom obvineným Y. R. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/8/2023, z 23. februára 2023

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/8/2023, z 23. februára 2023

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 322 ods. 3 Trestného poriadku v neprospech obvineného Y. R..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/8/2023, z 23. februára 2023 z r u š u j e .

Z r u š u j ú s a a j ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Banskej Bystrici p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

IV. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvineného Y. R., narodeného XX. G. XXXX vo B., trvalým pobytom R. XXX/XXX, B. R., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany, n e b e r i e do väzby.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen, sp. zn. 6T/6/2022, z 8. novembra 2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/8/2023, z 23. februára 2023 bol obvinený Y. R. uznaný v bode I. obžaloby vinným zo zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

„v presne nezistenom čase do 19:30 hod. dňa 18. septembra 2021 sa doposiaľ nezisteným spôsobom dostal na pozemok s parcelným číslom XXX, na ktorom je umiestnená stavba rodinného domu so súpisným číslom X v katastrálnom území obce Z., časť Y. J., okres G., kde následne nezisteným spôsobom úmyselne založil požiar vo vstupnej časti rodinného domu, následkom ktorého došlo k poškodeniu celého rodinného domu spolu aj s jeho zariadením, čím poškodeným H. B. L., nar. X. O. XXXX a C. L., nar. XX. S. XXXX, obaja trvale bytom H. K. XXX/XX, XXX XX B., spôsobil škodu v celkovej výške 116.946 Eur.“

Za to mu bol okresným súdom podľa § 245 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona a § 46 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 54 (päťdesiatštyri) mesiacov s tým, že na výkon uloženého trestu odňatia slobody obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť spoločne a nerozdielne poškodeným H. B. L., nar. X. O. XXXX a C. L., nar. XX. S. XXXX, obaja trvale bytom H. K. XXX/XX, XXX XX B., škodu vo výške 116.946,- Eur (stošestnásťtisícdeväťstoštyridsaťšesť Eur). Súčasne bol predmetným rozsudkom podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodený spod bodu II. obžaloby Okresnej prokuratúry Zvolen, sp. zn. 2Pv 329/21/6611-46, zo 14. júna 2022, pre zločin znásilnenie podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkom základe, že:

„dňa 7. augusta 2021 v čase okolo 04:00 hod. v byte na 3. poschodí na ul. F. XX vo B. násilím donútil poškodenú Z. L. k súloži tým spôsobom, že poškodená si prišla k nemu pre svoj mobilný telefón, ktorý jej predtým vzal, pričom pri vstupných dverách ju chytil za ruky a nasilu vtiahol do bytu, zvalil na zem a začal jej strihať vlasy, poškodená po ňom kričala, aby prestal, vzápätí na to sa presunuli do spálne bytu, pričom poškodená sa zo strachu pred ním nebránila, v spálni ju vyzliekol do spodného prádla, sotil ju na posteľ a povedal jej, že sa spolu vyspia, čomu sa poškodená odtláčaním rukami a nohami bránila, na čo jej následne dal úder čelom do hornej pery a zo zadnej časti hlavy jej vytrhol kus vlasov, načo sa mu poškodená zo strachu podvolila a došlo medzi nimi k súloži,“
pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obvinený stíhaný.

Na podklade podaných odvolaní rozhodol krajský súd tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol sám. Odvolací súd uložil podľa § 245 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona obvinenému Y. R. trest odňatia slobody vo výmere 70 (sedemdesiat) mesiacov s tým, že na výkon uloženého trestu odňatia slobody obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol a rovnako tak zamietol aj odvolanie okresného prokurátora voči oslobodzujúcemu výroku pod bodom II. obžaloby. Ostatné výroky odvolaním napadnutého rozsudku zostali odvolacím súdom nezmenené.

Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/8/2023, z 23. februára 2023 podal prostredníctvom obhájcu JUDr. Jána Segeča dovolanie obvinený Y. R. z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený odôvodnil tým, že prokurátor podal odvolanie v jeho neprospech len čo sa týka výroku súdu, ktorým bol dovolateľ oslobodený spod obžaloby za skutok uvedený pod bodom II. v obžalobe podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku. Ďalej tiež dôvodil nasledovne: „V trestnom práve sa uplatňuje zásada „zákazu reformatio in peius, teda zásada zákazu zmeny v neprospech obvineného, alebo aj zásada zákazu zmeny k horšiemu. Predmetná zásada predstavuje jednu z esenciálnych zložiek práva na spravodlivý súdny proces. Je budovaná na princípe, že postavenie obvineného sa nemôže zhoršiť tým, že využije svoje právo na podanie opravného prostriedku. Garantuje možnosť obvineného napadnúť rozhodnutie súdu v čo najširšom rozsahu bez obáv z rizika, že si zhorší svoju situáciu. Zásadu „zákazu reformatio in peius“ je možné chápať ako

garanciu slobody odvolacieho práva a v súvislosti s tým aj práva na obhajobu. Z toho dôvodu je potrebné ho vykladať čo najširšie. V opačnom prípade by sa totiž právo na podanie opravného prostriedku stalo do značnej miery formálnym, kedy by síce určité osoby mali právo na podanie opravného prostriedku, ale v dôsledku obáv, že by sa toto právo mohlo obrátiť proti nim, by ho radšej neuplatňovali (obdobne aj nález ÚS ČR zo dňa 24.04.2006, sp. zn. I. ÚS 670/05, In: www.usoud.cz). Zásada „zákazu reformatio in peius“ v prípadoch, kedy súd rozhoduje o odvolaní podanom v prospech obžalovaného, sa neobmedzuje len na výrok o treste, ale na akúkoľvek zmenu rozsudku, ktorá by zhoršovala postavenie obžalovaného. Za zmenu rozhodnutia v neprospech obvineného je nutné považovať každú zmenu v ktoromkoľvek výroku, pokiaľ zhoršuje situáciu obvineného a priamo sa ho dotýka. Zmena k horšiemu sa môže prejavíť aj v skutkových zisteniach, v právnej kvalifikácii, v druhu a výmere trestu, v druhu a forme ochranného opatrenia (obdobne aj: Uznesenie NS ČR zo dňa 21.06.2006, sp. zn. 3Tdo 687/2006, In: www.nsoud.cz). Zákaz reformatio in peius je preto potrebné chápať nielen z pohľadu následkov trestnoprávnej zodpovednosti, ale je ju potrebné interpretovať podstatne širšie, za zmenu k horšiemu v neprospech obvineného je potom potrebné považovať akúkoľvek zmenu a v ktoromkoľvek výroku, pokiaľ zhoršuje postavenie obvineného a priamo sa ho dotýka, bez ohľadu na to, o ktorej otázke z tých, o ktorých sa v trestnom konaní rozhoduje, bolo v danom prípade rozhodované (in. Právní rozhledy/C. H. BECK, č... 10/1998 nebo 22/1999 ZbRt).“ V súvislosti s uvedeným dovolateľ poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Tdo/59/2021, z 22. novembra 2022 a sp. zn. 6Tdo/48/2019, z 28. novembra 2019.

Obvinený v závere dovolania dodal: „Mám za to, že v mojej trestnej veci došlo postupom odvolacieho súdu k porušeniu zásady „zákazu reformatio in peius“, a tým pádom aj k porušeniu môjho práva na obhajobu. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zmenou k horšiemu je aj zmena vo výmere trestu. Po podaní odvolania voči rozsudku Okresného súdu Zvolen a zistení skutočností, že prokurátor a ani poškodený nepodali voči predmetnému rozsudku riadny opravný prostriedok (vo vzťahu ku skutku uvedenému pod bodom I. v obžalobe prokurátora), som legitímne očakával, že mi nemôže byť uložený prísnejší trest ako ten, ktorý mi už bol uložený Okresným súdom Zvolen. Napriek tomu odvolací súd v rozpore s § 322 ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Zvolen (v časti výroku o treste a spôsobe jeho výkonu) a sám rozhodol o uložení prísnejšieho trestu bez toho, aby bolo podané odvolanie prokurátora v môj neprospech, čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. bolo zásadným spôsobom porušené moje právo na obhajobu.“

Obvinený Y. R. s ohľadom na vyššie uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/8/2023, z 23. februára 2023, a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v § 322 ods. 3 Trestného poriadku v neprospech obvineného. Zároveň, aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a zároveň zrušil aj ďalšie rozhodnutia, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Napokon, aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadril poškodený H. B. L., ktorý uviedol, že napriek tomu, že obvinený Y. R. bol okresným súdom ako aj odvolacím súdom uznaný za vinného zo spáchania trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a zároveň zaviazaný k náhrade spôsobenej škody, tak do dnešnej doby zo strany odsúdeného nedošlo čo len k čiastočnému pokusu o náhradu spôsobenej škody. S ohľadom na uvedené poškodený mal za to, aby si dovolateľ odpykal trest tak, ako to rozhodol odvolací súd.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor v podstate nasledovne: „...odsúdený vo svojej dovolacej argumentácii odkazuje na viaceré judikované rozhodnutia, ktoré však výslovne riešia len situáciu, kedy bolo podané odvolanie len v prospech obžalovaného, absentuje teda odvolanie prokurátora podané v neprospech obžalovanej osoby. Odvolanie je vzhľadom na svoju povahu riadneho opravného prostriedku, pokiaľ ide o toho istého odvolateľa, nedeliteľné, čo Najvyšší súd Slovenskej republiky judikoval vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. R 41/2003). Z logického výkladu uvedeného teda vyplýva, že z podnetu odvolania prokurátora, ktoré bolo podané en bloc v neprospech obžalovaného (teda voči výroku o vine aj treste bez konkretizácie jednotlivých výrokov, ktoré sú napádané odvolaním

v neprospech obžalovaného), možno zo strany odvolacieho súdu zmeniť v neprospech obžalovaného ktorýkoľvek výrok rozsudku, ktorý sa ho týka. Z obsahu súdneho spisu, ale aj samotného dovolania odsúdeného je zrejmé, že na hlavnom pojednávaní konanom dňa 08.11.2022 prokurátor zahlásil odvolanie v neprospech obžalovaného, a to voči výroku o vine aj treste. Považujem v tejto súvislosti za absurdné a neprípustné, aby odvolanie prokurátora, ktoré bolo zahlásené v neprospech obžalovaného, bolo potrebné rozlišovať vo vzťahu k jednotlivým výrokom rozsudku, keďže je zrejmé, že odvolanie je vo svojej podstate výslovne podané v neprospech obžalovaného.

S poukazom na vyššie uvedené preto navrhujem, aby dovolací súd dovolanie odsúdeného Viktora Stehlíka podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.“

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Trestného poriadku, najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku) následne preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, voči ktorému podal obvinený Viktor Stehlík dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je dôvodné, a to na podklade na podklade nasledujúcich právnych úvah.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne

zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ako obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného Y. R. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Z obvineným uvádzaných argumentov je nad všetky pochybnosti zrejmé, že je „rozhorčený“ nad rozhodnutím a postupom krajského súdu: „...Mám za to, že v mojej trestnej veci došlo postupom odvolacieho súdu k porušeniu zásady „*zákazu reformatio in peius*“, a tým pádom aj k porušeniu môjho práva na obhajobu. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zmenou k horšiemu je aj zmena vo výmere trestu. Po podaní odvolania voči rozsudku Okresného súdu Zvolen a zistení skutočnosti, že prokurátor a ani poškodený nepodali voči predmetnému rozsudku riadny opravný prostriedok (vo vzťahu ku skutku uvedenému pod bodom I. v obžalobe prokurátora), som legitímne očakával, že mi nemôže byť uložený prísnejší trest ako ten, ktorý mi už bol uložený Okresným súdom Zvolen. Napriek tomu odvolací súd v rozpore s § 322 ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Zvolen (v časti výroku o treste a spôsobe jeho výkonu) a sám rozhodol o uložení prísnejšieho trestu bez toho, aby bolo podané odvolanie prokurátora v môj neprospech, čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. bolo zásadným spôsobom porušené moje právo na obhajobu.“

V odvolacom konaní sa uplatňuje zásada zákazu zmeny postavenia obvineného k horšiemu, tzv. zákaz porušenia zásady *reformatio in peius*, ktorá je vyjadrená v ustanovení § 322 ods. 3 veta druhá Trestného poriadku a podľa ktorej v neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody. V neprospech obvineného je rozsudok súdu prvého stupňa zmenený vtedy, ak dôjde k akejkoľvek zmene, v ktoromkoľvek výroku priamo sa dotýkajúcom obvineného, ak ide o zmenu smerujúcu k zhoršeniu postavenia obvineného (tiež zmena výroku o druhu a výmere trestu). Zásada zákazu *reformatio in peius* (zmeny k horšiemu) je zakotvená preto, aby nevznikla obava obvineného napadnúť rozsudok odvolaním, aby sa napravili chyby bez toho, aby hrozilo nebezpečenstvo pre neho, že sa jeho postavenie zhorší.

Z obsahu rozsudku súdu prvého stupňa Okresného súdu Zvolen, sp. zn. 6T/6/2022, z 8. novembra 2022 má dovolací súd zrejmé, že podľa § 245 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona a § 46 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere päťdesiatštyri mesiacov s tým, že na výkon uloženého trestu odňatia slobody obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Súčasne bol podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodený spod bodu II. obžaloby Okresnej prokuratúry Zvolen, sp. zn. 2Pv 329/21/6611-46, zo 14. júna 2022 pre zločin znásilnenie podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona.

Odvolací súd, Krajský súd v Banskej Bystrici dovolaním napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že uložil podľa § 245 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona obvinenému Y. R. trest odňatia slobody vo výmere sedemdesiat mesiacov s tým, že na výkon uloženého trestu odňatia slobody obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol a rovnako tak zamietol aj odvolanie okresného prokurátora voči oslobodzujúcemu výroku pod bodom II. obžaloby. Ostatné výroky odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu zostali odvolacím súdom nezmenené.

Dovolací súd v súvislosti s výrokom rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere sedemdesiat mesiacov, poukazuje na ustanovenie § 322 ods. 3 veta druhá Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd môže v neprospech obvineného zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obvineného. V predmetnej trestnej veci prokurátor v podanom odvolaní (č. l. 1324 - 1325 súdneho spisu výslovne uviedol: „Proti výroku o oslobodení obžalovaného spod obžaloby, a tým pádom aj proti výroku o treste som priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní zahlásil odvolanie v neprospech obžalovaného. ... Na úvod si dovoľím odkázať na znenie svojej záverečnej reči na hlavnom pojednávaní zo dňa 08.11.2022, v rámci ktorého som zhrnul všetky dôležité skutočnosti, pre ktoré bolo dôvodné rozhodnúť o vine obžalovaného v zmysle podanej obžaloby pre oba žalované skutky, teda nielen o skutku právne kvalifikovanom ako zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Výrok o uznaní viny za predmetný skutok považujem za zákonný, preto som voči nemu odvolanie nepodal a v rámci tohto podania sa mu viac venovať nebudem. Výrok o oslobodení obžalovaného spod bodu II. obžaloby však nepovažujem za zákonný, pretože z vykonaného dokazovania podľa môjho názoru jednoznačne vyplynulo, že stíhaný skutok sa stal a tento spáchal obžalovaný. Oslobodzujúci výrok napadnutého rozsudku teda nemá oporu vo vykonanom dokazovaní ... pokiaľ by súd uznal vinu aj pre skutok znásilnenia, bolo potrebné Y. R. ukladať úhrnný trest podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona, teda vo výmere minimálne 5 rokov. Za daných okolností je preto uložený trest vo výmere 54 mesiacov neprimerane mierny a navyše nezákonný a navyše uložený aj v rozpore so zákonom, pričom jedine trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov považujem za primeraný...“.

Nakoľko odvolací súd výrokom, ktorým obvinenému Y. R. uložil vyšší trest odňatia slobody (70 mesiacov), ako mu uložil súd prvého stupňa (54 mesiacov), došlo k zhoršeniu postavenia obvineného. Tomu však malo predchádzať dôsledné posúdenie obsahu písomného odvolania prokurátora (analogicky § 62 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku), z ktorého podľa názoru najvyššieho súdu zrozumiteľne vyplýva, že prvostupňový rozsudok napadol len v oslobodzujúcej časti, žiadal obvineného uznať vinným aj zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona a uložiť primeraný trest v zákonnej trestnej sadzbe (päť až desať rokov), a to konkrétne osem rokov.

Odôvodnenému písomnému odvolaniu prokurátora predchádzalo jeho vyjadrenie na hlavnom pojednávaní dňa 8. novembra 2022 po poučení o opravnom prostriedku vo vzťahu k vyhlásenému rozsudku prvostupňového súdu, keď uviedol: „Podávam odvolanie v neprospech obžalovaného do výroku o vine, a tým pádom aj do výroku treste.“ Takáto protokolácia vyjadrenia k opravnému prostriedku nemusela byť pre obvineného zrozumiteľná. Na druhej strane, na verejnom zasadnutí prokurátor v konečnom návrhu okrem iného uviedol: „Máme za to, že okresný súd správne ustálil skutkový stav vo veci prvého skutku a správne uznal vinu, pričom naše odvolanie smeruje voči výroku,

ktorým bol obžalovaný oslobodený spod skutku II/ obžaloby, pridriavame sa písomných dôvodov odvolania...“. Ani z kontextu tohto vyjadrenia nemožno vyvodiť iný záver ako ten, že prokurátor odvolaním napadol rozsudok len v jeho oslobodzujúcej časti, resp. neprejavil nespokojnosť s druhom a výmerou trestu, ktorý bol prvostupňovým súdom uložený v odsudzujúcej časti za zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona. V takej situácii je nevyhnutné prisvedčiť argumentácii obvineného, že sa v odvolacom konaní nemohol vo vzťahu k odvolaniu prokurátora účinne obhajovať. Nemožno prijať ani argumentáciu, že odvolanie prokurátora je nevyhnutné vnímať komplexne. Uvedeným sa dôsledne neriadil ani odvolací súd, keď vo štvrtom výroku svojho rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie okresného prokurátora voči oslobodzujúcemu výroku pod bodom II. obžaloby zamietol. To znamená, že odvolanie prokurátora musel vnímať diferencovane. Už z vyššie uvedeného je však zrejmé, že prokurátor nenapadol výmeru uloženého trestu v časti, v ktorej bol obvinený Y. R. uznaný za vinného zo zločinu poškodzovania cudzej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na všetky skôr uvedené skutočnosti zistiť, že je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona v ustanovení § 322 ods. 3 Trestného poriadku (porušenie bolo v neprospech obvineného) a zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/8/2023, ako aj naň obsahovo nadväzujúce rozhodnutia; podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Banskej Bystrici prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodol v zmysle záverov vyslovených dovolacím súdom.

V záverečnej fáze sa konanie pred prvostupňovým a odvolacím súdom voči obvinenému Y. R. viedlo po jeho prepustení z väzby na slobodu a ani v súčasnosti už najvyšší súd nevzhliadol dôvody na jeho vzatie do väzby.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.